

Mäktigast 2017

MAKTLISTAN 2017

Göteborgs-Posten 31 Dec 2017 johanna.hagstrom@gp.se

Bilder: ROBIN STJERNBERG

GP listar årets 100 största makthavare i Göteborg. På första plats en rörelse som drog som en orkan över stora delar av världen – och kvinnorna tog makten genom ett kollektivt vrål.

I år tog kvinnorna makten genom ett kollektivt vrål. Och det var männens tur att lyssna. En rörelse så stark att den kommer att ändra vår historia. Många vill berätta om sextrakasserier och övergrepp. I Göteborg. Sverige. Världen.

Hösten 2017 drog Metoo som en orkan över stora delar av världen. Rörelsen har haft stor påverkan på samhället, menar forskare som GP talat med. – Det är helt unikt. En så här stor rörelse med så många deltagande kvinnor har aldrig inträffat förut. Det är något som berör

alla kvinnor och som också är ett kollektivt trauma, säger Susanne Fransson, docent i rättsvetenskap vid Göteborgs universitet.

– Jag tycker absolut att Metoo förtjänar platsen som mäktigast just nu. Susanne Fransson har följt Metoo, som bland annat har manifesterats i ett stort antal upprop från olika yrkesgrupper. Kvinnor inom kultur och media var tidigt ute och berättade om sexuella trakasserier och övergrepp och det blev tidigt fokus på en handfull kända män som pekades ut som förövare.

Att rörelsen inte stannade vid enstaka, uppmärksammade fall är en styrka, menar Susanne Fransson.

– För mig var det betydelsefullt när också kvinnor inom Byggnads och Handels började med sina upprop, att det spred sig utanför de yrkesgrupper som redan är mycket i offentligheten, säger hon.

– Jag minns att jag blev fysiskt illamående när jag läste berättelser från fackligt aktiva inom LO. Det blev så tydligt att det är många unga kvinnor som blivit utsatta för grova saker av äldre män. Det gjorde starkt intryck på mig.

I dag är det tydligt att Metoo är en maktfaktor, menar hon.

– Den har redan påverkat makthavare. Ingen politiker eller stor arbetsgivare kan blunda för den. Alla måste förhålla sig till den och den kräver handling. DEN NYA JÄMSTÄLLDSHETS MYNDIGHETEN i Angered har fått i uppdrag att sammanställa allt material kring Metoo. Vad det arbetet kommer leda till är oklart och Susanne Fransson varnar för att vi har en övertro till att lagstiftning ordnar allting.

– Min oro som jurist är att Metoo kanaliseras till en utredning eller två och slutar i en lagändring som kanske mest blir symbolisk, säger hon och tar förslaget om samtyckeslag som exempel.

– Den har varit på gång tidigare, nu läggs den fram som att ”titta, här gör vi någonting”. Det kan döda en rörelse. Hur menar du då?

– Min poäng är att den kollektiva rörelsen måste leda till en kollektiv handling i samhället och på arbetsplatser. Den som blir kränkt eller trakasserad på grund av sitt kön ska aldrig behöva stå ensam. Arbetskamraterna måste vara där och stötta direkt, det är det enda som ger effekt på lång sikt.

Lena Martinsson, docent i genusvetenskap vid Göteborgs universitet, är inne på samma spår.

– Det finns en föreställning om att ledarna ska ändra allting åt oss, men Metoo kommer kräva jobb av oss alla, säger hon.

Martinsson menar att rörelsen har skakat om svenskarnas självbild i grunden.

– Det finns en stark föreställning om Sverige som världens modernaste och mest jämställda land. Det har gjort det svårt att jobba för ökad jämställdhet, för ”vi är ju redan jämställda”.

Den svenska jämställdheten har blivit ett nationalistiskt projekt, där hotet kommer utifrån, menar hon.

– Sexuella trakasserier läggs på dem som kommer hit, alla ensamkommande får höra att de är farliga för flickor. Och övergreppen sker på festivaler, inte hemma eller på jobbet.

I och med Metoo har det skett en dramatisk förändring.

– Så kommer man aldrig kunna säga mer, men det behövdes nog en så här våldsam grej för att man skulle börja se det, säger Lena Martinsson. Vad ser du för risker framöver?

– Bland annat är jag rädd att man agerar för snabbt och tror att en ändring i jämställdhetsplanen botar allt. Det är viktigt att vi orkar vara i de hemska berättelserna och lyssnar till dem. Det är människor som har fått sjukskriva sig, avbryta karriärer, blivit nedbrutna. Det här är en del av förklaringen till varför Sverige inte är ett jämställt land. Vi måste ta oss tid, andas och landa i det.